

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta (HE 40/2015 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sivistysvaliokunta (SiVM 5/2015 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkossa vaalikaudella 2015—2019 arvioi opintotuen reaalikehitystä tasapuolisesti suhteessa vastaavaan kehitykseen muiden perustulon muutosten reaalikehityksen kanssa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintotukilain (65/1994) 1 §:n 4 momentti, 3 §:n 4 kohta, 4 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta, 5 b §, 6 §:n 1 momentin 3 kohta, 11 §, 12 §:n johdantokappale, 14 §:n 1 momentin 5 kohta, 19 §:n 4 momentti sekä 23 §:n 5 ja 6 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 4 momentti ja 12 §:n johdantokappale laissa 345/2004, 3 §:n 4 kohta laissa 1166/2013, 4 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 momentin 1 kohta sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1243/2013, 5 b § laissa 52/2011, 6 §:n 1 momentin 3 kohta, 14 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 23 §:n 5 ja 6 momentti laissa 792/2007 sekä 11 § laeissa 1388/2007 ja 1243/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 11 a ja 30 c § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 39/2015 vp

1 §

Soveltamisala

Ulkomailla harjoitettaviin opintoihin opintotukea myönnetään Suomen kansalaiselle ja 2 momentissa tarkoitettulle henkilölle, jolla on:

1) vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltäneiden viiden vuoden aikana ollut kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa; tai

2) elinolosuhteiden perusteella muuten kiinteä yhteys Suomeen, jolloin otetaan huomioon henkilön perhesuhteisiin, toimeentuloon, ammatillisiin ja muihin vastaaviin elinolosuhteisiin liittyvät seikat.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4) *korkeakoululla* yliopistolaissa (558/2009) tarkoitettuja yliopistoja, Maanpuolustuskorkeakoulusta annetussa laissa (1121/2008) tarkoitettua Maanpuolustuskorkeakoulua, ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja ja Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa (1164/2013) tarkoitettua Poliisiammattikorkeakoulua;

4 §

Opintotukeen oikeuttavat opinnot

Korkeakoulussa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa:

2) ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa taikka ammattikorkeakoululain 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua maahanmuuttajille suunnattua koulutusta;

Muussa oppilaitoksessa opintotukea myönnetään opiskelijalle, joka suorittaa:

1) ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa (630/1998) säädettyä ammatillista koulutusta;

Eduskunnan vastaus EV 39/2015 vp

5 b §

Opintojen riittävä edistyminen

Opintojen edistymistä pidetään riittävänä, jos opiskelijan päätoiminen opiskeluaika ei tule olennaisesti ylittämään kyseisiä opintoja varten määriteltyä tukiaikaa. Opintojen edistymistä seurataan.

Opintotuki lakkautetaan tai opintotukihakemus hylätään, jos opiskelijan opinnot eivät ole edistyneet riittävästi. Korkeakouluopinnoissa opintotuki lakkautetaan sen lukukauden lopussa, jonka aikana edistymisen seuranta suoritetaan. Opintotuki voidaan lakkauttaa takautuvasti, jos opintosuorituksia on erityisen vähän ja olosuhteista ilmenee, ettei opintoja ole ollut tarkoituksaan harjoittaa päätoimisesti.

Opiskelijalla on oikeus opintotukeen, vaikka opinnot eivät ole edistyneet riittävästi, jos hän esittää hyväksyttäviä syitä, joiden vuoksi opinnot ovat tilapäisesti hidastuneet. Hyväksyttäviä syitä voivat olla opiskelijan tai hänen lähiomaisensa sairaus, opiskelijan vaikea elämäntilanne tai tilapäisesti vaikuttanut muu erityinen syy.

Jos opintojen edistymisen katsotaan edellyttävän erityistä seurantaa, opintotuki myönnetään tai sen maksamista jatketaan määräaikaaisesti. Korkeakouluopinnoissa määräaika on enintään lukuvuoden loppuun.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opintojen riittävän edistymisen arvioimisesta.

6 §

Opintotuen saamisen rajoitukset

Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

3) on ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain mukaan järjestetyssä oppisopimuskoulutuksessa;

11 §

Opintorahan määrä

Opintorahan määrä kuukaudessa on:

1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 55,96 euroa korkeakoulussa ja 38,66 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 124,12 euroa korkeakoulussa ja 81,39 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;

2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 147,52 euroa korkeakoulussa ja 101,74 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias;

3) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 303,19 euroa ja muussa oppilaitoksessa 250,28 euroa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta;

4) avioliitossa olevalle tai elatusvelvolliselle opiskelijalle korkeakoulussa 303,19 euroa ja muussa oppilaitoksessa 250,28 euroa.

Eduskunnan vastaus EV 39/2015 vp

Jos opiskelija on ensimmäisen kerran ottanut opiskelupaikan vastaan korkeakoulussa 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen alkavassa koulutuksessa taikka jos opiskelija on ilmoittautunut läsnä olevaksi korkeakoulussa ensimmäisen kerran 1 päivänä elokuuta 2014 tai sen jälkeen, on sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, opintorahan määrä korkeakoulussa:

1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 62,06 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias ja 137,35 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;

2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 163,80 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias ja 336,76 euroa kuukaudessa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta;

3) avioliitossa olevalle tai elatusvelvolliselle opiskelijalle 336,76 euroa kuukaudessa.

Jos opiskelija asuu vanhemmaltaan vuokraamassaan tai vanhempansa omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto, opintoraha myönnetään samansuuruisena kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle.

Oikeus 1 momentin 1 ja 3 kohdassa sekä 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun korkeampaan opintorahaan iän perusteella alkaa sen kuukauden alusta, jona tuensaaaja täyttää kohdassa säädetyn iän.

11 a §

Opintorahan korottaminen vanhempien tulojen perusteella

Jos opiskelijan vanhempien tuloverolain (1535/1992) 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärä on enintään 20 700 euroa vuodessa, korotetaan tämän lain 11 §:ssä säädettyä opintorahan määrää korkeakoulussa seuraavasti:

- 1) 55,96 euron opintorahaa enintään 76,31 eurolla;
- 2) 62,06 euron opintorahaa enintään 76,31 eurolla;
- 3) 124,12 euron opintorahaa enintään 147,52 eurolla;
- 4) 137,35 euron opintorahaa enintään 147,52 eurolla;
- 5) 147,52 euron opintorahaa enintään 147,52 eurolla;
- 6) 163,80 euron opintorahaa enintään 147,52 eurolla.

Jos muussa oppilaitoksessa opiskelevan opiskelijan vanhempien tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen yhteismäärä on enintään 20 700 euroa vuodessa, korotetaan edellä 11 §:ssä säädettyä opintorahan määrää seuraavasti:

- 1) 38,66 euron opintorahaa enintään 59,01 eurolla;
- 2) 81,39 euron opintorahaa enintään 101,74 eurolla;
- 3) 101,74 euron opintorahaa enintään 101,74 eurolla.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetty korotus pienenee jokaista tulorajan ylittävää täyttä 2 070:tä euroa kohden 10 prosenttia. Korotusta ei makseta, jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen tulojen yhteismäärä ylittää 39 000 euroa.

12 §

Opintorahan määrän korottaminen samaksi kuin korkeakoulussa

Opintorahan määrä on sama kuin 11 §:n 2 momentissa säädetään, jos opiskelija opiskelee josain seuraavista oppilaitoksista tai suorittaa seuraavia opintoja:

— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 39/2015 vp

14 §

Asumislisä

Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra- tai asumisoikeusasunnossa. Asumislisään ei kuitenkaan ole oikeutettu opiskelija, joka:

5) saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea tai asuu samassa asunnossa mainitun lain mukaista asumistukea saavan puolisonsa kanssa.

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

Muussa oppilaitoksessa kuin korkeakoulussa opiskelevalla 18 tai 19-vuotiaalla, joka asuu muualla kuin vanhempansa luona, on kuitenkin oikeus täysimääräiseen opintorahaan, jos vanhempien tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen määrä on enintään 60 000 euroa vuodessa. Opintorahaa vähennetään jokaista tulorajan ylittävää täyttä 1 010:tä euroa kohden viisi prosenttia.

23 §

Opintotuen hakeminen ja myöntäminen

Jos opiskelijan 6 §:ssä mainittua opintotuen myöntämisen estävää etuutta koskeva hakemus on hylätty, opintotuki voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona estävää etuutta koskeva hakemus on jätetty. Opintotukea on haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jonka aikana päätös estävää etuutta koskevan hakemuksen hylkäämisestä on tullut lainvoimaiseksi.

Jos opiskelijan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaista asumistukea koskeva hakemus tai opiskelijan taikka hänen puolisonsa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea koskeva hakemus on hylätty, opintotuen asumislisä voidaan myöntää sen kuukauden alusta, jona asumistukea koskeva hakemus on jätetty.

30 c §

Asian uudelleen ratkaiseminen, kun opintoja ei ole aloitettu

Jos opiskelija ei ole lainkaan aloittanut opintojaan oppilaitoksessa, Kansaneläkelaitos tai opintotukilautakunta voi ilman päätöksen poistamista tai asianosaisen suostumusta ratkaista opintotukea koskevan asian uudelleen.

Eduskunnan vastaus EV 39/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 19 §:n 4 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Jos 23 §:n 5 momentissa tarkoitettu estävän etuuden hylkäämistä koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ennen tämän lain voimaantuloa, opintotukea on haettava kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 25.11.2015

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri